

Erasmus+

Funded by
the European Union

Aktyvūs stiprinti Europos vertybės

2024-02-08

Radviliškio Lizdeikos gimnazija

Erasmus+

- kas yra debatai ir kodėl jie svarbūs;
- asmeninis tobulėjimas ir pagalba visuomenei;
- debatų formatai;
- konkretūs debatų įgūdžiai ir kaip juos ugdyti pamokose;
- debatų metodika pamokose

kas yra debatai?

ir kodėl jie svarbūs?

Erasmus+

DEBATAI

- svarstymas, keitimasis nuomonėmis (ppr. parlamente), ginčai;
- dialoginis idėjų atrankos ir filosofijos būdas;
- ginčas, kuris nuo diskusijos skiriasi nes turi aiškia struktūrą, griežtai apibrėžtas taisykles ir klausytojams suteikia daug informacijos pokalbio tema;
- argumentuota kalba, loginis mąstymas, griežtai reglamentuotas problemų svarstymas

Erasmus+

ir kodėl jie svarbūs?

Skatina:

- jaunimo pilietinį įsitraukimą ir pilietinės atsakomybės ugdymą;
- jaunimo aktyvų dalyvavimą vietos, nacionaliniame ir Europos kontekste;
- mokytis būti atviriems įvairovei, ugdyti toleranciją ir empatiją;
- organizuoti susitikimus su LT ir ES parlamento nariais;
- sąmoningą dalyvavimą socialinėje žiniasklaidoje: facebook, youtube, skirtos tarpkultūriniam pranešimams apie Europą;
- diskutuoti apie visuomenines problemas ir jas spręsti;

Ugdo:

- demokratines vertybes
- pilietinį ir politinį išprusimą;
- padeda jauniems žmonėms suprasti savo galios svarbą visuomenėje ir ją pasinaudoti;

Kūrybiškumas

Iššūkių
priėmimas

Problemų
sprendimas

Asmeninis
tobulėjimas

Kritinos
mąstymas

Pasitikėjimo
stiprinimas

Retorikos
tobulinimas

Viešasis
kalbėjimas

Debatų formatai:

Britų parlamento formatas			World School format	
Speaker 1 For (3 min)	Speaker 1 Against		Introducing team Speaker 1 For (2 min)	Introducing the team Speaker Against1
Speaker 2 For (3 min)	Speaker 2 Against		Stating the opinion for 2	Stating the opinion Against 2
Speaker 3 For (3 min)	Speaker 3 Against		(2 min) Preparing a question (1+1)	(2 min) Preparing a question (1+1)
Working on counter question (1...+1)	Working on counter question (.....1+1)		Summarising For	Summarising Against
Summarising For	Summarising Against			

Kas yra argumentas?

Label	<p>The “label” is the title of your argument, it should:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Be short • Summarize the main idea of your argument • Be easy to remember for the judges
Explain	<p>The “explain” is the analysis in your argument, it should:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Be a step by step explanation of your argument • Be clear and to the point, don’t explain the same thing twice • Prove to the judges that your argument is logically sound • Spend most of your time here
Example	<p>The “Examples/Evidence” are what you use to back up your logic, they should:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Clearly connect to the heart of what your point is trying to prove • Illustrate to the judge how your argument works in the real world
Tieback	<p>The “Tieback” is where you demonstrate the importance of your argument, it should:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Summarize the key parts of your argument • Explain why your argument matters in the debate • Make it clear to the judges the impact of your arguments

Klausymas

Kaip atrodo efektyvus klausymasis?

- klausytojas supranta kalbėtojo argumentą;

- klausytojas sugeba susintezuoti ir užsirašyti kalbėtojo argumento pagrindinę mintį;

- klausytojas geba išryškinti neaiškias argumento vietas;

- klausytojas seka debatų eigą ir gali pastebėti, kada kalbėtojas kartoja jau pasakytą mintį;

- klausytojas seka kalbėtoją ir planuoja atsakomuosius argumentus.

Example

L: Label

- Single use plastics harm the environment and Canadians

E: Explain

- Single use plastics are not recyclable and are poor quality.
- This means that people are forced to throw them out after only one use and cannot try to be environmentally conscious.
- This is very harmful to the environment because not only does it stay in the landfill for a long time, lots of it ends up loose in the environment or polluting oceans. This can also cause damage to the health of those who live near the pollution.

E: Example

- 35% of the waste that Canadians send to the landfill is generated by single use plastics. This waste often gets disposed of poorly and ends up polluting the land and other countries.
- Items like plastic straws and plastic bags can easily be replaced by more environmentally friendly options like paper straws and reusable cloth bags.
- Even when the plastics are properly disposed of, they can release pollutants into local water systems and contaminate the water which can cause people to get very sick.

T: Tieback

- Single use plastics are causing large harm to the environment and to Canadians.

Because there are reasonable alternatives that exist, it is important to ban single use plastics to ensure the health of our planet and the health of Canadians.

- Etiketė

Vienkartiniai plastikai kenkia aplinkai ir kanadiečiams

- Paaiškinimas

Vienkartiniai plastikai nėra perdirbami ir yra prastos kokybės. Tai reiškia, kad žmonės yra priversti juos išmesti tik vieną kartą panaudoję ir negali stengtis tausoti aplinką. Tai labai kenkia aplinkai, nes ne tik ilgai lieka sąvartyne, bet ir daug jų patenka į aplinką arba teršia vandenynus. Tai taip pat gali pakenkti žmonių, gyvenančių šalia taršos, sveikatai.

- Pavyzdys

35% atliekų, kurias kanadiečiai siunčia į sąvartyną, susidaro iš vienkartinio plastiko. Šios atliekos dažnai netinkamai šalinamos ir galiausiai užteršia žemę ir kitas šalis. Tokie daiktai kaip plastikiniai šiaudeliai ir plastikiniai maišeliai gali būti lengvai pakeisti aplinką tausojančiais produktais, pavyzdžiui, popieriniais šiaudeliais ir daugkartiniais medžiagininiais maišeliais. Net ir tinkamai išmetus plastikus, jie gali išleisti teršalus į vietines vandens sistemas ir užteršti vandenį, todėl žmonės gali labai susirgti.

- Užrišimas

Vienkartiniai plastikai daro didelę žalą aplinkai ir kanadiečiams. Kadangi yra pagrįstų alternatyvų, svarbu uždrausti vienkartinį plastiką, kad būtų užtikrinta mūsų planetos ir kanadiečių sveikata.

- **Komunikavimo kompetenciją**

mokiniai ugdomi, kai kalbėdami pasirenka ir vartoja kalbines raiškos priemones ir formas; pritaiko raiškos priemones ir formas įvairioms situacijoms ir adresatams asmeninio gyvenimo, mokymo(si), viešosios veiklos ir iš dalies profesinės veiklos srityse komunikuodami gyvai ir virtualiojoje erdvėje; kuria komunikavimo aplinką; kalbėdami taiko reikiamas strategijas (planuoja, pasitaiso, patikslina, redaguoja ir pan.); komunikuodami žodžiu atsižvelgia į adresatą, komunikacinį tikslą, situaciją; išlaiko dėmesį, išklauso pašnekovą, tinkamai reaguoja; komunikuodami žodžiu atskleidžia savo asmenybę, suvokdami savo ir kitų skirtybes; klausydami ir skaitydami atpažįsta patyčias, įžeidžiamo turinio, nepakantumą ir smurtą skleidžiančius pranešimus; klausydami ir skaitydami analizuoja ir vertina įvairias komunikavimo intencijas, supranta asmenines nuostatas išreiškiančius pranešimus, skiria faktus ir nuomonę; analizuoja, interpretuoja ir kritiškai vertina pranešimus, tekstus, pranešimo tikslingumą, pagrįstumą, įvairių šaltinių patikimumą.

- Pažinimo kompetenciją

mokiniai ugdomi, kai vartoja kalbos išteklius, kurie apima kalbines, sociokultūrinės, tarpkultūrinės žinias ir gebėjimus; taiko užsienio kalbos išteklius, reikalingus atlikti kalbines veiklas siekiant realizuoti įvairias komunikacines intencijas įvairiuose kalbos vartojimo kontekstuose; perskaito ir suvokia skaitomus tekstus ir supranta jų teikiamą informaciją, reaguoja į ją; suvokia skaitomo literatūrinio teksto prasmes, meninių kalbos priemonių vartojimo reikšmingumą; sparčiai plečia žodyną, vartoja abstrakčias ir konkrečias sąvokas, kalbos pažinimo sąvokas ir terminus; atlieka kalbines veiklas, apimančias recepciją ir (arba) supratimą, produkavimą ir (arba) raišką, interakciją ir (arba) sąveiką, mediaciją ir (arba) tarpininkavimą; taiko užsienio kalbos dalykui, taiko turimas žinias ir gebėjimus naujuose kontekstuose; atlikdami produkavimo ir interakcijos veiklas, kelia klausimus, identifikuoja problemas, siūlo problemų sprendimo būdus, įgyvendina idėjas; planuoja, stebi, vertina, reflektuoja mokymo(si) procesą, savo mąstymą; savistabą, savianalizę susieja su mokymo(si) tikslais ir rezultatais.

Skaitmeninę kompetenciją

mokiniai ugdomi, kai supranta žiūrėjimus vaizdo įrašus, TV laidas, filmus, jų pagrindines mintis ir detales; naudojami skaitmeniniais žodynais, vertimo programomis, kitais suprasti padedančiais įrankiais; pateikia pavyzdžių naudodami įvairias medijas (grafinę, vizualinę, vaizdo); sukuria filmuką ir (arba) reportažą, vaizdo ir garso įrašą; sukuria tinklalaidę (podcast: audio/videocast) tam tikra aktualia tema, pasidalindami svarbia patirtimi arba kurdami išgalvotą istoriją; įrašo ir (arba) parengia interviu, analizuodami ir vertindami informaciją, atskiria faktus ir nuomones, atpažįsta melagingas naujienas; audiovizualiniam kūriniai rengti pasirenka tinkamas skaitmenines priemones ir tekstų rengykles, etc.;

Kūrybiškumo kompetenciją

mokiniai ugdomi, ką norėtų sužinoti, tyrinėti, išbandyti; renka kūrybai reikalingą informaciją iš įvairių šaltinių ir artimos socialinės aplinkos; pasitelkia vaizduotę tam, kad pasiūlytų kūrybinę idėją; kelia klausimus, problemas ir pateikia sprendimo būdus bei juos pagrindžiančius argumentus; teikia alternatyvas, argumentuoja; generuoja originalias idėjas; savarankiškai atlieka kūrybines užduotis; turimas žinias ir gebėjimus perkelia į naują kontekstą; kūrybinei veiklai renkasi asmeniškai ar socialiai prasmingas temas; kuria pristatymus, plakatus, filmukus ir pan., išvelgia problemas ir kūrybines galimybes įvairiuose socialiniuose ir kultūriniuose kontekstuose; susidūrę su sunkumais, tęsia pradėtą veiklą, koreguoja darbą, siekia baigti; kūrybos rezultatus pristato įvairiais būdais, juos renkasi tikslingai, taiko įvairias kūrybinės veiklos priemones; kuria atskirai ir grupėje, dalinasi savo žiniomis, kūrybinėmis idėjomis, patirtimi su kitais mokiniais; bendradarbiaudami komandoje, taiko mediacijos strategijas; grupėje laikosi kūrybinės etikos taisyklių, prisitaiko prie kitų asmenų interesų, prisiima atsakomybę už pasirinktą ar priskirtą vaidmenį; priima alternatyvius sprendimus, atsižvelgdami į kontekstą ir aplinkybes bei įvertindami rizikas.

Kultūrinę kompetenciją

mokiniai ugdosi, kai mokosi atpažinti ir stebėti kultūros kūrinius, tyrinėja ir lygina kultūrų objektus ir reiškinius, apibūdina kultūros papročius, istoriją, mokslą, menus, literatūrą, kultūros, mokslo, visuomenės veikėjus, vertina jų veiklą, pasiekimus; mokosi atsakingai naudotis medijomis; aptaria kultūros renginių reikšmę savo asmeniniame, mokyklos, bendruomenės, šalies, pasaulio gyvenime; suvokia savo kultūrinius interesus, įgyvendina juos; vertina Lietuvos ir pasaulio daugiakalbiškumą ir daugiakultūriškumą; lygina ir kritiškai vertina vertybes, idėjas, komunikacijos formas, kultūros pasiekimus Lietuvos, Europos ir pasaulio kultūros kontekstuose; analizuoja ir lygina tradicinės ir šiuolaikinės Lietuvos kultūros objektus, reiškinius, kūrinius, interpretuoja šalies lokalius, regioninius kultūros reiškinius bei vertina jų svarbą šalies kultūrai; atsakingai vartoja intelektualinius kultūros produktus, pritaiko savo kultūrines žinias asmeniniame ir visuomeniniame gyvenime bei užsienio kalbos mokymo(si) procese.

Pilietiškumo kompetenciją

mokiniai ugdomi, kai nusako piliečio teises ir pareigas, analizuoja, kodėl būtina ginti savo teises ir vykdyti pareigas; paaiškina, kodėl bendruomenėje būtina laikytis taisyklių; švenčia valstybines šventes, dalyvauja pilietinėse veiklose; išvardija Lietuvos ir tarptautines institucijas, ginančias žmogaus teises, išvardija pagrindines tarptautines organizacijas, kurių narė yra Lietuvos valstybė; nusako valstybėje veikiančių institucijų funkcijas, jų svarbą demokratijai; lygina Lietuvos ir kitų kraštų demokratinį judėjimą panašumus ir skirtumus; nusako, kaip supranta demokratiją klasėje, mokykloje, šeimoje, bendruomenėje, valstybėje; analizuoja bendruomenėje ir visuomenėje priimtinių taisyklių, normų laikymosi svarbą, daugumos ir mažumų teises ir jų apsaugą demokratinėje visuomenėje; identifikuoja demokratiškų ir nedemokratiškų kraštų gyvenimo skirtumus, aptaria demokratijos privalumus ir trūkumus ar pavojus; susipažįsta su darnios ekologinės aplinkos kūrimo principais; paaiškina, kodėl reikia saugoti kultūros ir gamtos išteklius, aptaria žmonių elgesį juos tausojant; pateikia pasaulio gamtos ir kultūros paveldo pavyzdžių; išvardija, apibūdina Lietuvos materialųjį ir nematerialųjį paveldą, aptaria būtinybę su juo elgtis atsakingai; rodo pagarbą kitokiai nuomonei, paaiškina savo požiūrį, ieško kompromiso; išvardija konfliktų sprendimo būdus.

Socialinę, emocinę ir sveikos gyvensenos kompetenciją

mokiniai ugdomi, dirbdami grupėje laikosi sutartų darbo grupėje taisyklių; atpažįsta ir nusako pavojingą ir nesaugų elgesį; reaguoja į nepagarbų ar patyčių elgesį ir siekia jį įveikti; palaiko kitus, o prireikus patys paprašo palaikymo; paaiškina, kaip elgtis, kur ieškoti pagalbos iš tikus nesėkmei; suprasdami skirtingas vertybines nuostatas, rodo pagarbą įvairių kultūrinių, socialinių grupių, skirtingo amžiaus, fizinių ar intelektinių gebėjimų, skirtingos tautybės, rasės, mąstysenos ar gyvensenos asmenims; supranta asmeninių savybių vaidmenį dirbant komandoje; sprendžia tarpasmeninius konfliktus; dėmesingai klausosi ir analizuoja, kaip klausymasis ir kalbėjimas padeda išvengti konfrontacijos; analizuoja ir paaiškina mokyklos, bendruomenės, visuomenės taisyklių svarbos priežastis;

What is active citizenship?

Active citizenship means people getting involved in their communities and democracy at all levels from local to national and global.

An active citizen promotes the quality of life in a community through both political and non-political process developing a combination of knowledge, skills, values and motivation to work to make a difference in the society.

Objectives: to discuss and answer

- What is an active citizen?
- How can we bring about social change?
- What skills do I need to be an active citizen?

What is an active citizen?

Active citizens:

- <https://www.youtube.com/watch?v=k0dfpvvZATc>
- <https://www.youtube.com/watch?v=itAu7Uw0sn8>
- <https://www.youtube.com/watch?v=KwNBLgMVhPs->

How can we bring about social change?

Active citizens can use lots of different methods to bring about change:

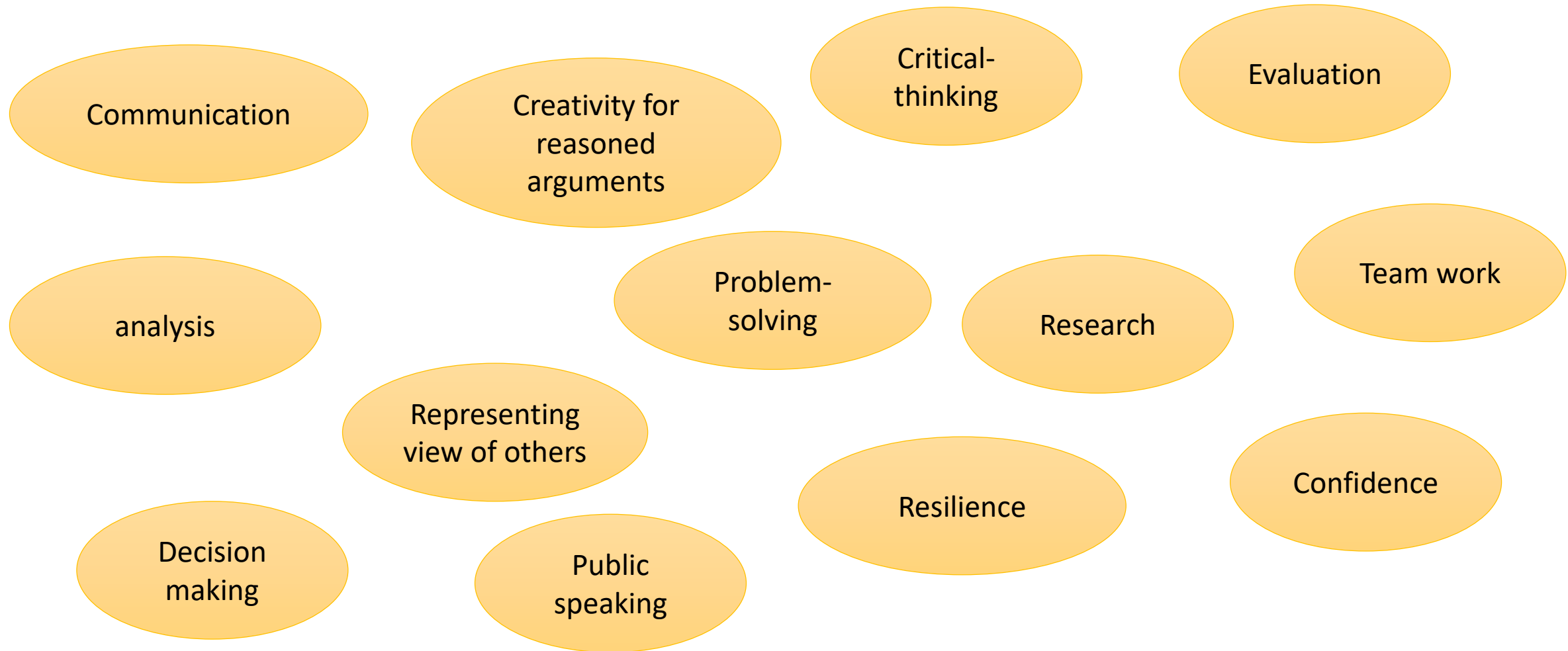
Joining together as a group and taking to the streets to campaign

Gathering signature to show support for a cause

Meeting with the person who represents you either locally or nationally

Refuse to buy a product or use a service as a protest

What skills do I need to be an active citizen? Which skills are most important?

Summarising and Reflecting

- https://www.youtube.com/watch?v=kiZNO_Lca8k

Can you define what is meant by active citizenship?

Can you give an example of an active citizen?

Can you tell other some key skills that are needed to be an active citizen?

Mokyklos

Funded by
the European Union

- Bulgarija Gimnaziya s prepodavan natchuzhdi ezitsi Yordan Radichkov
- Italija Istituto D'Istruzione Superiore "Pomponio Leto"
- Lietuva Radviliškis Lizdeika
- gymnasium
- Olandija Rotterdam Comenius College
- Rumunija Colegiul National de Informatica Matei Basarab
- Turkija Fahreddin Kerim Gökay Anadolu Lisesi

Erasmus+

Funded by
the European Union

Radviliškio Lizdeikos gimnazija

Kodėl verta stiprinti Europos vertybes?

- pasyvus jaunimo dalyvavimas pilietiniame ir politiniame gyvenime;
- pasyvus ir menkas dalyvavimas reiškiant nuomonę konkrečia tema;
- trūksta kompetencijų ir įgūdžių pasitikėti savimi, kritiškai mąstyti, viešai kalbėti, kūrybiškumo ir kt.
- jaunimas turėtų įgyti sąmoningumą dėl savo aktyvaus pilietinio ir politinio dalyvavimo svarbos ir suprasti, kad jų veikla ir sprendimai gali lemti pokyčius žmonijos gerovei.

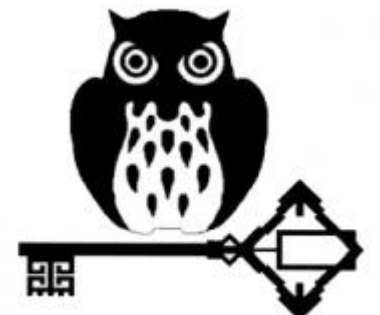
Erasmus+

Funded by
the European Union

Tikslai

- skatinti jaunimo pilietinį įsitraukimą ir pilietinės atsakomybės ugdymą;
- skatinti jaunimo aktyvų dalyvavimą vietos, nacionaliniame ir Europos kontekste;
- mokytis būti atviriems įvairovei, ugdyti toleranciją ir empatiją;
- sukurti Aktyvaus pilietiškumo programą, sukurti strategijas, kaip integruoti ES studijas į mokyklinius dalykus;
- įsteigti debatų klubus mokyklose partnerėse;
- organizuoti susitikimus su ES parlamento nariais;
- sukurtos paskyros socialinėje žiniasklaidoje: facebook, youtube, skirtos tarpkultūriniam pranešimams apie Europą;
- sklaidos konferencijos kiekvienoje mokykloje partnerėje.

Radviliškio Lizdeikos gimnazija

Erasmus+

Funded by
the European Union

LTTA temos

- Diskriminacija **Gimnaziya Yordan Radichkov**
- Atsakingas vartotojiškumas **Lizdeika gymnasium**
- Integracija – demokratijos pagrindas ir Europos pilietiškumas
„Pomponio Leto“
- Melagienos **Comenius college**
- Europos vertybės Forumo teatre **Fahreddin Kerim Gökey Anadolu Lisesi**
- Žmogaus teisės **Colegiul National de Informatica Matei Basarab**

Radviliškio Lizdeikos gimnazija

Erasmus+

Funded by
the European Union

- efektyviau ugdome jaunimo pilietinę atsakomybę;
- mokyklose partnerėse įsteigti debatų klubai;
- stipriname XXI amžiuje būtinus gebėjimus: kritinį mąstymą, kūrybiškumą, problemų sprendimą, toleranciją, empatiją;
- praplėtėme kultūrinės žinias ir patobulinome kalbos įgūdžius;
- patobulinome debatų ir viešojo kalbėjimo įgūdžių;
- ugdymės tarptautiniame kontekste;
- geriname bendradarbiavimo ir bendravimo įgūdžius tarptautiniu lygmeniu;
- išmokome būti atviri įvairovei, priimti skirtumus ir įvertinti panašumus;
- sustiprėjo mokinių pasitikėjimas savimi ir jų vertybės

Rezultatai

Radviliškio Lizdeikos gimnazija

https://www.facebook.com/messenger_media?attachment_id=613672047259805&message_id=mid.%24cAAAANTh3pmMj_bFHGGXrCqrJej_&thread_id=100002241866938

https://www.facebook.com/messenger_media?attachment_id=717071103538033&message_id=mid.%24cAABa82JvOiMj_aBdWGXrABLt04u&thread_id=546836171

Erasmus+

Funded by
the European Union

- profesinių kompetencijų ugdymas: (pamokų stebėjimas LTTA metu);
- programa „Aktyvus pilietiškumas“ (pasirenkamasis dalykas) I–IV kl. mokiniams, mokytojo priemonių rinkinys;
- mokytojų dalijimasis gerąja pedagogine patirtimi (darbo stebėjimas);
- ES studijų integravimo į mokyklinius dalykus strategijų kūrimas (tarpdalykinė integracija);
- sukurta ir pritaikyta trumpalaikė mokinių LTTA mokymo programa;
- parengta ES vertybių mokymo metodika;
- bendrųjų kompetencijų ugdymas: bendravimas ir bendradarbiavimas:
  - anglų kalba;
  - kūrybiškumas;
  - skaitmeniniai įgūdžiai;
  - ir kt.

Rezultatai

Radviliškio Lizdeikos gimnazija

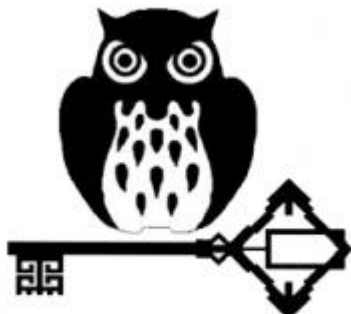

Erasmus+

Funded by
the European Union

- sukurta pilietinio ugdymo mokymo ir mokymosi praktika taikant viešojo kalbėjimo ir debatų metodiką;
- išanalizuota projekte dalyvaujančių šalių pilietinio ugdymo nacionalinė politika ir mokyklų įgyvendinamos programos bei jų sėkmės;
- sukurtos naujos mokymo programos;
- išsiplėtė mokyklų ugdymo planas;
- plėtojamas europinis bendradarbiavimas;
- ir t. t.

Radviliškio Lizdeikos gimnazija

Rezultatai

Erasmus+

Funded by
the European Union

Mokytojo metodika – „Aktyvus pilietiškumas“

https://issuu.com/f.cicale/docs/asev_result_final_merged

Radviliškio Lizdeikos gimnazija

Erasmus+

Funded by
the European Union

<https://aseverasmusplus.weebly.com/ltta5--tuumlrkiye.html>

<https://europeanvalues2.weebly.com>

<https://school-education.ec.europa.eu/en/etwinning/projects/active-strengthen-european-values/twinspace>

<https://www.facebook.com/people/ASEV-Active-To-Strengthen-European-Values/100086397799782/>

SKLAIDA

Radviliškio Lizdeikos gimnazija

- https://www.facebook.com/messenger_media?attachment_id=921383819214751&message_id=mid.%24gABSBwhntSWOMkLRGW2GXz2ABQ4-2&thread_id=5772170192832867